

P51683

1972 MÄR 0 7

Az EGYETEMI KÖNYVTÄR

1967. évi jelentése

JELENTÉS AZ EGYETEMI KÖNYVTÁR 1967 ÉVI MUNKÁJÁRÓL.

Tervfeladataink közül azokat, amelyek teljesítése nem kívánta meg a Könyvtáron kívül álló tényezők közreműködését, tulajdonképpen részben ezévből is teljesítettük. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. éves jubileumának tiszteletére elkészítettük a "Szovjet filozófiai művek magyar nyelven 1917-1960." c. bibliográfiát. Elkészült a neotomizmus marxista kritikájának, valamint a romantika magyar irodalmának a bibliográfiája is. Az "Ateizmus és a valláskritika nemzetközi cikkbibliográfiája" c. sorozatunkból megtörtént az 1965. évi anyagát tartalmazó füzet összeállítása, a nyomdai munkák elhúzódása miatt megjelenése csak 1968. februárjában várható. "A Budapesti Egyetemi Könyvtár Kiadványai" c. sorozatunkban 2. füzet jelent meg. Résztvettünk a "Felsőoktatási Szakirodalmi Tájékoztató" társadalomtudományi sorozatának összeállításában. Jelentős eredményeket hozott (és fog hozni) az a felmérés, melynek során kiadványainkkal és a könyvtár három leggyakrabban használt katalógusával szemben megnyilvánuló olvasói igényeket vizsgáltuk. Az év folyamán minden előkészületet elvégeztünk tárgyszó-katalógusunknak a kölcsönző-helyiségbe való átköltöztetésére és a tájékoztató szolgálatnak ezzel kapcsolatban végrehajtandó kiszélesítésére: ezek az intézkedések olvasószolgálatunk utóképeségét jelentős mértékben fogják növelni. Ez év szeptemberében a katalógus osztály személyzeti viszonyainak kedvező alakulása folytán az állományrevízió másfél év óta ellátatlan munkaköre ismét gazdára talált. Az egyetemi könyvtárhálózat általános szervezeti helyzete és ellátottságának minősége viszont ennek az évnél a folyamán sem változott, az Egyetem részéről ezévből sem történtek lépések ezen a téren. Részből emiatt, részben a jogszabályok és anyagi jellegű intézkedések terén várható változások miatt nem készítettük el a szabályzat tervbe vett végrehajtási utasítását sem.

Gazdasági jellegű tervfeladataink teljesítése terén is több eredményt könyvelhetünk el. Elektromotikus rendszerrel megszüntettük a folyóiratári pinceraktár faldnedvesedését és ezután a folyóiratanyagot visszaköltöztettük eredeti helyére. Elkészült és jóváhagyást nyert az új raktári férőhely és új munkahelyek nyereségét szolgáló belső építkezések tervdokumentációja. A Metrimex külker. vállalat útján megrendeltük könyvkötőüzemünk részére a korszerű présaranyozó és fűzőgépet, leszállítása 1968. első negyedévében várható. Az év elején megérkezett nyugatnémet gyártmányú Adrema-géppárunk; sajnálatos módon a préselő-gépen nem hajtották végre az általunk kívánt betücszeréket. A reklamációnkra utólag legyártott és megküldött betűk és billentyű-fejek az importáló Metrimex-cég kezén elkallódtak, s így, új reklamáció után, az újra

legyártott anyag csak decemberben jutott el hozzánk.

A revizori vizsgálat szövéttette mikrofilm-laboratóriumunk működtetésének elhúzódtását. A rektor elvtárshoz írt válaszünkben rámutattunk arra, hogy a mikrofilm-laboratórium létrehozásával az egyetemi és könyvtári igényeket terveztük kielégíteni. A felszerelési eszközök beszerzésére akkor tettünk lépéseket, amikor a kiszemelt pincehelyiség átalakítását az Egyetem műszaki osztálya megkezdte. Feltételeztük, hogy a felszerelési eszközök beszerzésének időpontjáig a helyiség is használható lesz. Sajnálatos módon minden erőfeszítésünk ellenére sem alkalmas a helyiség mikrofilm-labor céljaira, így már a revizori vizsgálat előtt felmerült a célszerű és gazdaságos megoldás keresése. Minthogy bizonyos mértékű mikrofilmzési igények továbbra is fennállnak, az a megoldás látszik leginkább gazdaságosnak, hogy a felszerelési eszközöket könyvjóváírással annak az egyetemi intézetnek engedjük át, amelyik megfelelő helyiség biztosításával gondoskodni tud az apparátus célszerű és gazdaságos működtetéséről. Természetesen az átadás azzal az igénnyel történne, hogy a Könyvtár mikrofilmzési szükségleteinek bizonyos részét is kielégíteni tartoznék az átvevő intézmény. (Szükséges e helyen megemlítenünk, hogy Egyetemünkön jelenleg is működik mikrofilm-laboratórium, a TTK-an.)

Munkaterületenként a Könyvtár 1967 évi működését az alábbi részletes adatok jellemzik:

1. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS.

A Könyvtár állománygyarapítási főfeladatát az alábbi munkaterületeken látta el:

I. Központi könyvtári munkaterület.

A Könyvtár állományát a tervszerű ütemben, az érvénybe lépő gyűjtőköri alapelvek szerint, a rendelkezésre álló anyagi keretek között gyarapította.

A) A gyarapodás pénzügyi adatai

<u>a) Forint hitelkeret</u>	<u>1966</u>	<u>1967</u>
folyóirat	450.000	450.000.- Ft
könyv	565.000	565.000.- Ft
póthitel	-	195.000.- Ft
összesen	1,015.000	1,210.000.- Ft

b) Felhasználás

folyóirat	399.243 Ft 10 f.	453.815 Ft 90 f.
könyv	593.939 Ft 50 f.	767.512 Ft 10 f.
összesen	993.182 Ft 60 f.	1,221.328 Ft.

<u>c) Devizakeret</u>	<u>1966</u>	<u>1967</u>
keret	220.000	250.000 dft.
felhasználás	228.002	254.232 dft.

A keret túllépését a más intézményeknél jelentkezett maradvány tette lehetővé.

d) Az összegyárapodás forintértéke

Vétel útján Ft.	993.182.60	1,221.328 Ft.-
Egyéb módon Ft.	380.733.40	421.559.Ft.80 f.
összesen	1,373.916.-	1,642.887 Ft.80 f.

B) A gyárapodás tételes adatai (kötetben)

a) a gyárapodás módja szerint:

vétel, előfizetés	6.424	5.975
kötelespéldány, ajándék	10.472	8.578
összegyárapodás	16.897	14.553

b) a kiadványok jellege szerint:

könyv	10.498	9.196
periodikum	4.234	3.482
aprónyomtatvány	665	367
egyéb (film, kézirat)	1.500	1.508
összesen	16.897	14.553

c) tudományágak szerint:

0 Segédkönyvek	1.111	1.220
1 Filozófia	1.769	1.200
2 Ateizmus, vallástudomány	1.179	565
3 Társadalomtudományok	4.142	4.446
4 Nyelvtudomány	519	482
5 Természettudományok	749	806
6 Alkalmazott tudományok	442	502
7 Művészetek	1.310	1.235
8 Irodalomtudomány	2.997	1.940
9 Történelem, földrajz	2.669	2.157
összesen	16.897	14.553

<u>d) nyelvek szerint</u>	<u>1966</u>	<u>1967</u>
magyar	6.713	6.191
orosz	944	875
német	3.013	2.204
angol	1.495	1.325
francia	1.663	1.085
egyéb	3.009	2.873
összesen	16.897	14.553

csökkenés (selejtezés) 588

<u>e) Összállomány az év végén</u>	<u>1,165.887</u>	<u>1,179.852</u>
------------------------------------	------------------	------------------

C) A nemzetközi kiadványcsere adatai

a) a cseretársak adatai:

ország	38	44
intézmény	127	137

b) a cserélt anyag mennyisége és értéke. (1967.)

	Szocialista országok	Tökés	Együtt
<u>1) Kiküldött anyag</u>			
darabszám	597	1.049	1616
Ft becsérték	22.712	39.649	62.361
<u>2) Érkezett anyag</u>			
darabszám	910	1.045	2.555
Ft becsérték	35.312	68.992	104.234

D) Az 1967 évi tervszámok teljesítése.

	Tervszám	Tényszám
1) Leltározás a helyszámos naplókban	15.000	14.553
2) Állománycsökkenés	1.000	588
3) Külföldi rendelések		
a) könyv-rendelőlapok	1.800	1.538
b) periodikum rendelőlapok	1.000	695
4) Beérkezett periodikum (db)	25.000	24.059
5) Nemzetközi csere		
kiküldött (db)	2.500	1.616
érkezett (db)	2.500	2.555

A számlavisszavezetés munkálatai elenyésző kis hányad kivételével a kurrens anyaggal kapcsolatban folytak.

II) Egyetemi könyvtárhálózati munka.

(Ld. külön "Hálózati központi munka" c. alatt.)

III) Összegyetemi munkaterület.

A szerzeményi osztály feladata volt (az 1967. devizaév végéig, azaz július hó végéig) a vidéki tudományegyetemek és a tanárképző főiskolák, valamint a budapesti Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola devizakeretének nyilvántartása, a rendelkezések formai ellenőrzése és továbbítása. A devizarend változása következtében ez a feladatkör megszűnt, mivel az osztálynak nem áll módjában az illető intézmények forintkeretének ellenőrzése. Az 1968. évi rendelkezések kiküldése terén az osztály már nem működött közre.

Az év folyamán végzett munkálatok:

	<u>1966</u>	<u>1967</u>
a) A nyilvántartott devizakeret adatai (dft-ban)		
keret	515.098	584.000
felhasználás	511.749	572.917
megtakarítás, túllépés	- 3.349	-11.083
b) Továbbított rendelkezések		
tervszám	3.500	3.500
tényszám	3.419	1.795

2. FELDOLGOZÁS.

Az osztály tervét nemcsak a legapróbb részletig teljesítette, de említésreméltó mértékben túl is teljesítette. Ez egyrészt a feldolgozott anyag számadatainak az előirányozottnál némileg kedvezőbb alakulásában mutatkozott meg, még inkább azonban abban, hogy a küszöbön álló közönségszolgálati reform előkészítéséhez az osztály számottevő segítséget nyújtott a szakozó csoportnak. Az említett reform alapvető intézkedését - a tárgyszókatalógusnak a nagyközönség rendelkezésére bocsátását - ugyanis a katalógus választólapokkal való ellátásának és indexe elkészítésének kellett megelőznie. A két feladatot osztályunk végezte el; a szakozó csoportot csak az irányítás és ellenőrzés munkája terhelte.

Személyzeti vonalon számottevő esemény, hogy szeptemberben az osztály létszámának a két év előtti színvonalra való visszaemelésével az állományrevízió másfél év óta ellátatlan munkaköre ismét gazdára talált. Az azóta eltelt 4 hónap alatt a Gd (művészettörténet, archeológia) szak helyrajzi katalógusának az alapkatalógussal való egybevetése már be is fejeződött.

Az év folyamán elvégzett munka részletezett adatai:

	1967 évi tervszámok	1967 évi tényszámok	Különbözet %-ban.
Első példányok darabszáma a futószalagon	12.200	12.261	+ 0.5
Együttfutó példányok, régi példányok egyidejű rekatalogizálása	1.000	1.056	+ 5.6
Egyéb rövid úton katalogizált darabok	300	379	+26.3
Folyóiratok kötetszáma	5.600	6.811	+21.6
Egyéb periodikumok kötetszáma	4.500	4.641	+3.1
Központilag katalogizált hálózati anyag, első példányok	1.200	1.881	+56.7
Ugyanaz, együttfutó példányok	50	63	+26.0
Egyetemi jegyzetek	200	259	+29.5
Mikrofilmek	50	-	- 100.0
Duplumraktárba helyezett darabok	600	6.647	+1007.8
	25.700	33.998	+ 32.3

Ami még sohasem fordult elő, valamennyi feldolgozási kategóriában - az egyedüli mikrofilmek kivételével - túlteljesítmény mutatkozott. Ez persze csak véletlen, hiszen e kategóriák zömében a feldolgozásra kerülő anyag mennyiségének alakulása részben egészen esetleges, részben külső körülményektől függ, s így a teljesítmény alakulása teljesen független az osztály igyekezetétől. A végösszeg erős megugrása elsősorban annak a következménye, hogy a duplumraktárba került anyag mennyisége nagyon meghaladta az előirányzatot, különösen a folyóiratok vonatkozásában. Miután a duplumfeldolgozás kevésbé munkaigényes, a végösszeg a reális helyzetnél sokkal kedvezőbb színben tünteti fel az osztály teljesítményét, és a túlteljesítés mértékét. A túlteljesítés legnagyobb súlya tételei a folyóiratfeldolgozás 21.6%-os többleteredménye és a hálózati anyag váratlan kiugrása. Az utóbbinál több évi állandó visszaesés után, közel 50%-os emelkedés mutatkozik a múlt évi tényszámmal szemben. Miután a keretek alakulásában nem következett be javulás, ez az emelkedés is esetleges: részben a szállító vállalatnak, a Kulturának, az új gazdasági mechanizmus okozta megélénkült reklamációs tevékenységére, részben pedig arra vezethető vissza, hogy véletlenül - az általános könyvár-emelkedés ellenére - átlagosan olcsóbb könyvek kerültek behozatalra mint tavaly és a megelőző esztendőben.

Egyébként, éppen úgy mint az elmúlt években, az idén is valamennyi feldolgozási kategóriában - az egyes műveknél, periodikumoknál, folyóiratoknál és az intézeti anyagnál egyaránt - torlódás nélkül került feldolgozásra az új anyag, ami azt mutatja, hogy az osztály nagysága, kapacitása, az egyes feldolgozási fázisok munkaerő-ellátottsága továbbra is helyesen méretezettek. Ebben az évben is fenntartottuk azt az 1949-i reformnak köszönhető eredményt,

hogy könyvtárunknak ömlesztett könyvanyaga egyáltalában nincsen.

A szakozó csoport 11.923 könyv. szakozását, 14.080 decimális- és 10.710 tárgyszókarton beosztását végezte el. A személyi létszám csökkenése ellenére sikerült a folyamatos könyvellátását biztosítani, sőt a katalógusszerkesztési munkák terén jelentős eredményeket elérni. Elkészült a tárgyszókatalógus teljes indexe, a katalógusosztállyal és a könyvkötésszettel együttműködve megtörtént a tárgyszókatalógus válaszlapozása illetve lovasolása.

3. OLVASÓSZOLGÁLAT.

Az olvasó- és tájékoztató-szolgalat terén az év legjelentősebb eredménye, hogy minden előkészületet megtettünk arra, hogy tárgyszó-katalógusunkat a jövő év első napjaiban átköltöztessük az emeleti hivatali helyiségekből a kölcsönző földszinti helyiségébe: a katalógust új, jobban tagolt választó-lap-rendszerrel láttuk el, elkészítettük teljes indexét és egyúttal annak az előfeltételeit is megteremtettük, hogy a kölcsönző helyiségében a tárgyszó-katalógus mellett, új tájékoztató állomást állíthassunk fel. Tekintettel a tárgyszókatalógus könnyen kezelhető felépítésére, e küszöbön álló intézkedések lényeges lépést fognak jelenteni olvasó- és tájékoztató-szolgalatunk hatékonyabbá tétele és demokratizálása irányában.

Kölcsönzési forgalmunk az 1966 évihez viszonyítva némileg csökkent. (1966-ban 50.820 kölcsönző és 104.486 kölcsönzött könyv; 1967-ben 49.726 kölcsönző és 100.890 könyv.) Az említett adatokban nem szerepel azoknak a könyveknek a száma, melyeket a kölcsönzők kértek, de valamilyen okból nem kölcsönöztek ki. Ezek száma 1967-ben 9.090. A kölcsönzési részlegben ebben az évben is vezettünk "kivánságnaplót" és ezáltal lehetővé tettük, hogy az egyetemi hallgatók megfelelő számban hozzájussanak a tanulmányaikhoz szükséges új könyvekhez. A nyomasztó raktári helyhiány miatt az év folyamán nagyarányú átköltöztetést kellett végrehajtanunk, az újonnan érkező könyvanyag férőhelyének biztosítása érdekében.

A folyóiratraktár több éve huzódó problémája ebben az évben megoldódott. Az alagsori pinceraktárak nedvességének megszüntetése után megkezdődhetett az összezsúfolt, ideiglenes elhelyezésű anyag visszaszállítása és átrendezése. Az átrendezés egyúttal az egész állomány könnyebb és gyorsabb hozzáférhetőségét is jelenti ami nagy mértékben elősegíti az olvasók gyorsabb kiszolgálását.

Az olvasóteremben ebben az évben is tovább javult az olvasott könyvek aránya: érezhetően csökkent az orvosi könyvek forgalma, viszont megnövekedett a filozófiai tárgyú művek iránti érdeklődés, ami egyben az ideológiai és politikai oktatás színvonalának az emelkedését is mutatja. Orvendetes tény az is, hogy sok évi sikertelen kísérlet után idén végre sikerült - a kurrens tankönyvek megfelelő számban való biztosításával - megszüntetni a reggeli

sorbanállást a vizsgaidőszakokban. Állományunknak az év közben jelentkező hiányosságait - különösen a szótárak vonatkozásában - a szerzeményi osztállyal kialakított közvetlen kapcsolat révén rövid idő alatt megszüntettük. A nyári zárvatartás ideje alatt az olvasóterem dolgozói elvégezték az elavult jegyzetanyag kisselejtezését.

A forgalom összefoglaló adatai:

	<u>1966-ban</u>		<u>1967-ben</u>	
	látogató	kötet	látogató	kötet
Olvasóterem	58.950	96.417	53.357	84.609
Kölcsönzés	50.820	104.486	49.726	100.890
Polyóiratolvasó	9.241	16.128	13.842	20.150
Tanári kutató	2.878	13.617	2.593	12.103
Összesen	121.889	230.648	119.518	217.752

A beiratkozott olvasók foglalkozás szerinti megoszlása:

Egyetemi hallgató	4.788	4.458
Egyetemi oktató	454	477
Munkás	392	375
Tudományos kutató	240	243
Tanár	182	210
Könyvtáros, levéltáros	180	171
Író	144	144
Mérnök	132	101
Orvos	103	100
Egyéb	215	201
Összesen	6.840	6.480

A beiratkozott egyetemi hallgatók megoszlása:

ELTE Bölcsészkar	2.032	1.971
ELTE TTK	1.406	1.220
ELTE ÁJK	504	487
Orvostanhallgató	384	354
Műszaki egy.h.	292	230
Közgazdasági egy.h.	64	101
Agrár egy.h.	12	20
Főiskolai h.	94	75
Összesen	4.758	4.458

Az olvasóteremben olvasott művek megoszlása:

	1966-ban	1967-ben
a) szakok szerint		
0 Segédkönyvek	7.943	6.062
1 Filozófia	3.860	4.039
2 Vallástörténet, ateizmus	141	134
3 Társadalomtudományok	7.812	7.266
3K Marxizmus-leninizmus	7.611	6.688
4 Nyelvtudományok	9.665	8.016
5 Természettudományok	21.261	21.269
6 Műszaki tudományok	3.918	3.120
6I Orvostudomány	11.670	9.664
7 Művészet	1.361	1.259
8 Irodalomtudomány	15.804	13.363
9 Történelem, földrajz	5.371	3.729
Összesen:	96.417	84.609

b) jellege szerint

Olvasótermi anyag	64.521	52.115
Könyvtári jegyzet	1.946	2.098
Segédkönyvtári anyag	48	51
Nagyraktári anyag	2.308	1.970
Saját könyv	27.599	28.375
Összesen:	96.417	84.609

Olvasóink kategóriánkénti megoszlása az olvasóteremben:

Egyetemi hallgató	54.799	50.124
Dolgozó	3.808	2.883
Egyéb	343	350
Összesen:	58.950	53.357

Kölcsönzési szolgálatunk különleges ága a könyvtárközi kölcsönzés: ennek forgalmi adatai az alábbiak:

Igénylő könyvtárak száma	2.070	2.078
Igényelt kötetek száma	2.998	2.964
Elküldött kötetek száma	1.456	1.497
Kielégítetlen kérés	1.542	1.467

a) Külföldről kaptunk	221	222
b) Belföldről kaptunk	128	98

Összesen: 349 320

c) Külföldre küldtünk	116	194
d) Belföldre küldtünk	1.340	1.303

Összesen: 1.456 1.497

Könyvtárközi kölcsönző szolgálatunk egyrészt a tudományos kutatók munkáját, másrészt a levelező hallgatók tanulmányait egyre fokozottabb mértékben segíti elő.

4. KÉZIRAT- ÉS RITKASÁGTÁR.

A kézirattár az elmúlt esztendőben az átlagosnál jóval több - számszerint 656 - egységgel gyarapodott. Ezek közül ki kell emelni Prohászka Lajos, Dékány István, Mendöl Tibor és Miklós Ödön hagyatékait. Az első három egyetemünk tanára volt, hagyatékukban egyeteki előadásainak és egyéb, nagyobb részben nem publikált tanulmányaiknak kéziratai találhatók. Miklós Ödön a hollandiai egyetemeken kutatta az ott végzett magyar hallgatók anyagát és hagyatéka teljes egészében ilyen jellegű levéltári adatok másolataiból áll. Az összegyarapodás 656 tétele közül 330 egyetemi és TMB disszertáció.

Az új anyag feldolgozásán kívül megtörtént az AB (egyház történeti) csak rekatalogizálása is (259. karton.)

A ritka könyvek gyűjteménye 64 kötettel gyarapodott. Számszerű megoszlás: ösnyomtatvány 1, régi magyar könyv 9, vetustissima (1501-1550. között megjelent mű) 9, MV (magyar vonatkozású régi külföldi mű) 2, metszetszoba (értékesebb, ritkább külföldi művek) 22, párttörténet 6, Rar. Hung. (ritka magyar kiadások) 10, remota politica 3, remota erotica 2 mű. Közülük a legértékesebb két Temesvári Pelbárt kiadás (Szabó K. III.223 és 229.), melyek csak egy-egy példányban ismeretesek és lelőhelyük is külföldön van.

A metszetgyűjtemény 725 darabbal gyarapodott.

A mikrofilmeztesítés saját laboratórium hiánya miatt minimális volt, az állományvédelmi filmeztesítés szünetelt. Kutatók, intézmények részére 29 alkalommal kb. 1300 kocka mikrofilmet készítettünk a Műszaki Egyetem Könyvtárának laboratóriumában.

5. TÁJÉKOZTATÓ- ÉS BIBLIOGRÁFIAI SZOLGÁLAT.

Az olvasók tájékoztatása, a katalógushasználattal kapcsolatos tanácsadás, felügyelet, a könyvtárközi kölcsönzés részére a jelzetek kikeresése, valamint új szerzeményekből tárlók készítése ebben az évben is rendszeresen folyt.

Vizsgálatot folytattunk a Könyvtár három leggyakrabban használt katalógusával szemben megnyilvánuló olvasói igények felmérésére. A vizsgálat eredményeként megállapítottuk, hogy katalógusaink jelenlegi felépítése általában kielégíti az igényeket. A tárgyszó-katalógus használatát könnyebbé tenné a "lásd" és a "lásd még" utalók bőkezűbb alkalmazása; ez a munka már megkezdődött. Az igényfelmérés eredményeit egy tanulmány keretében Évkönyvünk 4. kötetében részletesen ismertetjük.

Felmérést végeztünk továbbá az elmúlt évben az ateizmus és valláskritika nemzetközi cikkbibliográfiájának használhatósága tekintetében is. Mindazon hazai intézményeknek, melyek rendszeresen kapják a füzeteket, kérdőíveket küldtünk ki, s ezekben érdeklődtünk, hogy hogyan és mire használják fel a kiadványt, megfelelőnek tartják-e szakbeosztását stb. A kérdőívek negyed részét kaptuk csak vissza; a megkérdezettek a bibliográfia felépítésében semmi lényegesebb változtatást nem tartottak szükségesnek.

E felmérések mellett állandóan figyelemmel kísértük az egyetemen folyó oktatómunka igényeit, nagyobb bibliográfiáinkat a bölcsészettudományi kar tanszékeinek igényei szerint állítottuk össze és kéréseikre több kisebb, sokszorosításra nem kerülő irodalomjegyzéket állítottunk össze.

Az év folyamán a következő nagyobb bibliográfiák készültek el:

a) Az ateizmus és valláskritika nemzetközi cikkbibliográfiája. 6. füzet. 1965. A nyomdai munkák elhúzódása miatt sokszorosítása csak 1968 januárjában fog befejeződni.

b) A romantika magyar irodalmának bibliográfiája. (Megjelent 1967 szeptemberében.)

c) "Szovjet filozófiai művek magyar nyelven (1917-1968)." A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. éves évfordulója alkalmából összeállítva.

d) A neotomizmus marxista kritikájának bibliográfiája. (Ez és a c. pontban felsorolt bibliográfia a Műv.Min. "Tájékoztató" című kiadványában fog megjelenni, mindkettő kézírata leadva 1967-ben.)

e) Résztvettünk a "Felsőoktatási Szakirodalmi Tájékoztató" társadalomtudományi sorozatának összeállításában.

Könyvtárunk 1965 novemberében átadta az Egyetem bölcsészettudományi karának megjelentetés céljából a könyvtárismertető füzet kéziratát, melynek segítségével a hallgatók, elsősorban az elsőévesek a legszükségesebb könyvtári alapismereteket szerezhetik meg. Az Egyetem 1966 szeptemberére tervezte megjelentetését, de ez 1967 végéig sem történt meg.

6. HÁLÓZATI KÖZPONTI MUNKA.

Könyvtárügyi jogszabályaink értelmében a Könyvtár az Egyetem könyvtári hálózatának központja. Az e feladatkörből származó munkákat részben a szerzeményi osztály (könyvek és folyóiratok beszerzése ill. részleges nyilvántartása), részben a feldolgozó osztály (devizaköteles könyvanyag címfelvétele, a címfelvételek sokszorosítása, a központi katalógus vezetése), részben a személyileg

a szerzeményi osztályhoz tartozó hálózati ügyintéző látja el.

Az egyetemi könyvtárhálózat általános szervezeti helyzete és ellátottságának minősége az év folyamán nem változott. Az Egyetem részéről ezévben sem történtek lépések ezen a téren. Eppen ezért kezdeményezéseinkkel nem jelentkeztünk, a módszertani ellenőrzést a feltétlenül szükségesre redukáltuk. A hálózati könyvtári szervezeti szabályzat tervezett végrehajtási utasítását részben fenti okok, részben a jogszabályok és anyagi jellegű intézkedések terén várható változások miatt nem készítettük el. Ezt a munkát egyelőre nem vesszük fel tervünkbe.

A) Az egyetemi devizakeret adatai:

	1966	1967
Dft keret (alapkeret, emelés, célkeret magán és duplum.)	499.000	446.000
Felhasználás	409.667	467.833

B) Kiküldött rendelések:

Könyv-rendelőlapok	1.063	1.339
Folyóirat-rendelőlapok	1.530	1.668

C) Érkezett anyag:

Könyv (kötet)	1.350	2.185
Periodikum (db)	18.295	17.472

D) Az 1967. évi tervszámok teljesítése:

	Tervszám	Tényszám
<u>1) Kiküldött rendelések:</u>		
Könyv (rendelőlapok)	1.150	1.339
Periodikum (rendelőlapok)	1.400	1.668
<u>2) Érkezett anyag:</u>		
Könyv (kötet)	1.500	2.185
Periodikum (db)	18.000	17.472
<u>3) Ellenőrző látogatás:</u>	100	128

7. ÁLLOMANYVÉDELEM.

A könyvkötészet teljesítménye az elmúlt évben a következő volt:

	1966 évi tényszámok	1967 évi tervszámok	1967 évi tényszámok
Bőrkötés	33 db.	60 db.	24 db.
Vásznas kötések			
Ujságméret	22 db.	10 db.	57 db.
Folyóiratméret	259 db.	130 db.	262 db.
Könyvméret	757 db.	600 db.	718 db.
Félkeménykötések	52 db.	300 db.	- -
Kartonkötések	778 db.	900 db.	804 db.
Nagyobb javítások	250 db.	250 db.	160 db.
Kisebb javítások	2.653 db.	2.500 db.	2.752 db.
Restaurálások	44 db.	60 db.	25 db.
Konzerválások	804 db.	1.200 db.	1.586 db.
Vegyes szakmunka	1.031 óra	600 óra	1.132 óra
Egyéb munka	615 óra	300 óra	451 óra
<u>Összes darabszám:</u>	5.661 db.	6.010 db.	6.388 db.
<u>Összes óraszám:</u>	1.646 óra	900 óra	1.583 óra.

A házon kívül köttetett könyvek száma 4.230 félvászonkötet volt, - ebből 2.918 folyóirat -, vagyis csaknem elérte a múlt évi szintet (4.581). Ez az eredmény, bár nem kedvezőtlen, mégis némi lemaradást jelent a tervvel (4.600 db.) szemben.

8. A KÖNYVTÁR ÉS A DOLGOZÓK PUBLIKÁCIÓI.

A) A Könyvtár kiadványai:

Az ateizmus és valláskritika nemzetközi cikkbibliográfiája. V. 1964. Bp., 1967, Főv.Nyomdaipari V. 110 p.

"A budapesti Egyetemi Könyvtár kiadványai" c. sorozatunkban:

28.sz. Déri Miklósné - Pelle József: Az egzisztencializmus marxista kritikájának bibliográfiája. Bp., 1967, Felsőoktatási Jegyzetellátó. 25 p.

29.sz. Déri Miklósné: A romantika magyar irodalmának bibliográfiája. Bp., 1967, Főv.Nyomdaipari V. 31 p. (Magyar-francia szöveg francia címfordításokkal.)

B) A Könyvtár dolgozóinak publikációi.

A Könyvtár 15 dolgozójának összesen 73 könyve, tanulmánya és recenziója jelent meg az év folyamán. Részletes felsorolásuk az 1967-68. évi Egyetemi Értesítőben fog megjelenni.

C) A Könyvtár dolgozóinak kutatómunkája.

A dolgozók közül 18-an részesültek heti 8 óra kutatóidő kedvezményben. Valamennyiük munkája megfelelő. Néhányan kutatási terüket külső - kiadóvállalattól vagy kutatóintézettől kapott - új megbízás miatt részben megváltoztatták.

Az alábbiak részesültek kutatóidőkedvezményben: (nevük után zárójelben kutatási témáik vannak feltüntetve.)

Déri Miklósné. (Az igénykutatás módszertana - katalógushasználati igénykutatások - katalógushasználat az Egyetemi Könyvtárban.)

dr.Domanovszky Akos (A leíró katalogizálás elméleti kérdései.)

dr.Donáth Regina (Krisztina királynő - A XVIII.századi cenzúra története.)

Engel Pál (Szaladin szultán élete - A magyar világi nagybir-
tok megoszlása a XV.században.)

Hermann Zsuzsanna (Cesare Borgia - Hans Dernschwam könyvei között.)

Horváth Lóránt (A magyarországi germanisztikai irodalom bibliográfiája - Cikkek német írókról a Világirodalmi Lexikon számára.)

dr.Hölvényi György (Fábry Zoltán munkásságának bibliográfiája - Wagner Károly történetirói munkássága.)

dr.Izsépy Edit (Ibrányi Mihály váradi kapitány élete.)

dr.Kenyeres Agnes (Magyar életrajzi lexikon szerkesztése.)

dr.Keresztényi József (Magyar sportbibliográfia szerkesztése - Az ókori és újkori olimpiai játékok kialakulása, fejlődése és története.)

Láng József (Ady Endre publicisztikai munkássága.)

Lay Béla (A német líra magyar nyelvű antológiájának szerkesztése - A Világirodalmi Lexikon részére szaklektorálás és cikkek írása.)

Pálvölgyi Endre (Az Egyetemi Könyvtár régi katalógusai - "Könyvek a vadlítottak padján" c. könyv megírása - Sárossy Gyula elfogatása és elítéltetése.)

dr. Pelle József kandidátus (A marxista etika kérdései.)

Sándor Ernőné (A "Renaissance" c. folyóirat története.)

Simon József (Az igazgató vezető- és nevelőmunkája a gimnáziumokban - Az egyetemek szervezeti és tartalmi átalakulását meghatározó tényezők.)

dr. Tóth András (Egyetemünk berendezkedése Budán 1777-84-ig - Az Egyetemi Könyvtár története.)

dr. Vértessy Miklós (Az Egyetemi Könyvtár története 1875 után - Kisebb könyvtörténeti tanulmányok.)

9. KAPCSOLATOK, EGYÜTTMŰKÖDÉS.

Mátrai László a British Academy vendégeként február 27 - március 10.-ig Angliában tartózkodott és a londoni egyetem University College-ben "Hegel on religion and atheism" címmel előadást tartott; 1967 IX. 4-9. között résztvett az Institut International de Philosophie Liège-ben tartott évi közgyűlésén; X. 4-10. között a MTA történetész delegációját vezette a Bécsben és Grázban tartott magyar-osztrák történetész napokon, ahol "Die kulturellen Probleme der Zeit des Ausgleichs von 1867 aus ungarischer Sicht" címen előadást tartott; az MTA delegációjának tagjaként X. 20-30. között résztvett a Szovjet Tud. Akadémia jubileumi ülészekén, valamint XII. 11-16. között a Berlinben folytatott kultúresereegyezmény tárgyalásain.

Pajkossy Györgyné osztályvezetőhelyettes szeptember hónapban a Műv. Min. kiküldetésében két hetes tanulmányut keretében tanulmányozta az NDK tudományos könyvtárainak a munkáját.

Keresztényi József tud. főmunkatárs a Nemzetközi Olimpiai Akadémia meghívására résztvett az Akadémiának július 29 - augusztus 14. között az ősi Olympiában tartott 7. ülészekén és azon "Az olimpiák lantosai és krónikásai" címmel előadást tartott.

Az év folyamán könyvtárunkat a következő külföldi professzorok, kutatók és könyvtárosok keresték fel: M.M. Kolcova, a leningrádi egyetem Pszichológiai Intézetének munkatársa; Prof. Carl Bode, a californiai egyetem filozófia professzora; Prof. V.M. Kedrov, a SzUTA r. tagja; M. Foster, az Oxford College munkatársa; Maria Schild, a weimari Egyetemi Könyvtár munkatársa; Erich Lisch és Karl Dein, a hallei Egyetemi Könyvtár munkatársai; Zenera Estério és Diana Bellini, a chilei Egyetem rektorátusának munkatársai; dr. Dusan Vrtanski és Ivanko Veselin az ujvidéki

Egyetemi Könyvtár munkatársai; Gertrud Rein és Gudrun Messowa az NDK Műv.Min. módszertani osztályának vezetője és munkatársa; A. Wästberg, svéd újságíró, a svéd kulturális delegáció tagja.

Mátrai László a Magyar Tudományos Akadémia II.osztályának osztálytitkára, több akadémiai bizottság elnöke és tagja, a párizsi Institut International de Philosophie tagja, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke, a Világosság c. ateista folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke, a Magyar Könyvszemle szerkesztőbizottságának elnöke. A Könyvtár dolgozói közül az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács és a Magyar Tud. Akadémia Könyvtörténeti és Bibliográfiai Munkabizottsága, valamint ezek albizottságainak a munkájában a következők vettek részt: Mátrai László, Domanovszky Ákos, Tóth András, Pálvölgyi Endre. Szikszay Dénes résztvett az ETO új magyar teljes kiadásának szerkesztési munkálataiban. Mátrai László az egyetemi könyvtárak, Tóth András pedig az Egyetemi Levéltár felügyeletét látta el a Műv.Minisztérium, illetőleg a Rector megbízásából. A Magyar Könyvtárosok Egyesületében Tóth András választmányi tagsági, Garai Lászlóné pedig a helyi öszszekötői tisztet látta el.

10. SZEMÉLYZETI KÉRDÉSEK.

Személyzeti téren az év folyamán az alábbi változások történtek:

a) Eltávozott: Ambrus Dezső raktáros (nyugdíjazás I.1.)
dr.Zelenka István tud.főmunkatárs (nyugdíjazás II.1.)

b) Új alkalmazások: dr.Benedek Andrásné könyvtáros I.
(XII.1.)

A Könyvtár állandó és időszakai alkalmazottainak létszáma:

	1966-ban	1967-ben
I. Vezetés, titkárság (igazgató, helyettese, titkárság, gazdasági csoport, kisegítők)	12.5	12.5
II. Szerzeményi osztály	11	11
III. Feldolgozó osztály (szakozás, címleírás, revízió, sokszorosítás, könyvkötészet)	28	28
IV. Közönségszolgálat (kölesznő, olvasóterem, folyóirattár, raktár)	19	19
V. Tudományos osztály (tájékoztató szolgálat, kutatóterem, bibliográfiai csoport, mikrofilmár)	8.5	8.5
	79	79

Az engedélyezett létszám 81 fő, ebből a minisztérium 2 állást betöltési tilalom alá vett.

Az egy főre jutó alapfizetés alakulása:

1966-ban	2.057.-Ft
1967-ben	2.102.-Ft

A Kormány régi munkásmozgalmi multjuk elismeréseként Bálint Andorné és Simon József elvtársakat május 1.-én a "Szocialista Hazáért" kormánykitüntetésben részesítette. A Művelődésügyi Minisztérium június 20.-án több évtizedes jó munkája elismeréseként Rajnai Béla elvtársnak a könyvkötőüzem vezetőjének a "Szocialista Kulturáért" kitüntető jelvényt adományozta.

Az év folyamán 18 dolgozónk béremelésben, 2 dolgozónk előléptetésben részesült. Jutalmat 56 dolgozónk kapott 18.718 Ft értékben, jubileumi jutalmat 2 dolgozónk 4.675.-Ft értékben, segélyt pedig 39 dolgozónk 10.925.-Ft értékben.

11. IDEOLÓGIAI OKTATÁS ÉS SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉS.

Dolgozóink közül többen résztvettek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50.évfordulójának tiszteletére az egyetem által rendezett tudományos ülészek előadásain, valamint az új gazdasági mechanizmus kérdéseiről tartott egyetemi előadásokon.

Pelle József tud. főmunkatárs párttitkár két alkalommal tartott előadást és konzultációt a könyvtári dolgozók részére a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről.

A szakmai továbbképzés keretében heti egy órában kezdő angol tanfolyamot tartottunk 6 dolgozó részvételével.

Köves István a szegedi egyetem levelező tagozatán magyar tanár, Sándor Ernő pedig az ELTE levelező tagozatán könyvtár-magyar szakos képzésben vett részt.

12. KÖLTSÉGVETÉS.

	1966-ban	1967-ben
<u>A Könyvtár költségvetése</u>	4,681.000.- Ft	5,100.000.- Ft

Ebből kiadások:

az állományba tartozók bér-alapjára	2,129.160.- Ft	2,167.121.- Ft
az állományonkívüliek bér-alapjára	74.202.- Ft	85.623.- Ft
egyéb személyi kiadásokra	125.513.- Ft	117.010.- Ft
állománygyarapításra	993.183.- Ft	1,221.328.- Ft
egyéb kiadásokra	1,258.889.- Ft	1,403.766.- Ft
Összesen	4,580.947.- Ft	4,994.848.- Ft

A gazdálkodás általános ismertetése.

A gazdálkodás során a pénzügyi fegyelmet sértő eset 1967-ben sem fordult elő. A Könyvtárban tartott minisztériumi revizori vizsgálat is megállapította, hogy "a bizonylati rend és okmányfegyelem kielégítő". Intézkedés történt arról is, hogy az 1.000.-Ft-on feletti magánvásárlásokat a jövőben a Könyvtár igazgatója írásban engedélyezze.

A raktári és olvasótermi férő- valamint munkahelyek kiképzésére tett javaslatunkról elkészült a tervdokumentáció és azt a minisztérium jóváhagyta. Egyidejűen azt is közölte, hogy a felújítást az ELTE költségvetésében engedélyezett felújítási előirányzat terhére kell elszámolni.

A Fővárosi Tanács kifogásolta az olvasóterem födémén a háború okozta rés meglétét és sürgős helyreállítását írta elő. A kifogásolt sérülés teljesen jelentéktelen és a helyiség kifogástalan funkcióját egyáltalán nem zavarja, viszont kijavítása a nagy magasság miatt igen költséges volna. Ezért a döntést megfellebbeztük.

Általánosságban megállapíthatjuk, hogy a tervszerű és takarékos pénz- és anyaggazdálkodás jól segítette a Könyvtár feladatszerű működését.